Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 24, No 2 (1973)

**Υπεύθυνος συντάκτης τῆς ἐφημέρι-
δος:** ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἐπιστημονικὸν Σωματεῖον ἀνεγνώρι-
σθέν, ἀριθ. ἀποφ. 5410/19.2.1925
Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν.
Πρόεδρος διὰ τὸ ἔτος 1973:
Ἰωάννης Καρδάρης,
Κηφισίας 56, Ἀθήναι.

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ἐκδίδεται ἐπὶ αἰρετῆς πεν-
ταμελοῦς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς (Σ.Ε.)
μελὸν τῆς Ε. Κ. Ε.

ΥΠ/ΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ὁ Πρόεδρος
τῆς Σ.Ε. Παντελής Ν. Αραγώνης
Ὁδ. Βυζαντίου 5—Νέα Σμύρνη

Μέλη Συντάξεως:
Κ. Χ. Σειταρίδης
Α. Χ. Μαρρόβας
Τ. Μ. Καραβελάκης
Μ. Μιστρογιάννης - Κορυλλιοπόλεως

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Αἰὲλ Κοβάνη
Θεσσαλονίκης 65 - Μοσχάτον

ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: Ἀθήναι
ΗΜΕΡ. ΤΥΠΩΣΕΩΣ: Αὐγούστου 1973

Ταξ. Διεύθυνσις:
Ταξ. θυρὸς 546
Κεντρικὸν Ταχυδρομεῖον
Ἀθῆναι

Συνδρομαί:
Ἔτησίᾳ ἐσωτερικῶς ὄντ. 200
Ἔτησίᾳ ἐξωτερικῶς ὄντ. 300
Ἔτησίᾳ φοιτητῶν ἡμιετήσιος ὄντ. 50
Ἔτησίᾳ φοιτητῶν ἀλλοδαπῆς ὄντ. 100
Τριμῆ ἀκόλουτου τεύχους ὄντ. 50

Address: P.O.B. 546
Central Post Office
Athens - Greece

Redaction: Dr. P. N. Dragonas
Vyzantiou str. 5
Nea Smyrni, Athens,
Greece.

Subscription rates:
(Foreign Countries)
\$ U. S. A. 10 per year.

Δελτίον
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β
ΤΟΜΟΣ 24 Ἀπρίλιος - Ἰούνιος
ΤΕΥΧΟΣ 2 1973

Bulletin
OF THE HELLENIC
VETERINARY MEDICAL SOCIETY

QUARTERLY
SECOND PERIOD
VOLUME 24 April - June
No 2 1973

THE KEEPING QUALITY OF THE PASTEURIZED MILK PRODUCED IN THESSALONIKI - GREECE

A. ΠΑΝΕΤΣΟΣ, Π. ΚΑΡΑΙΩΑΝΝΟΓΛΟΥ, Α. ΜΑΝΤΗΣ

doi: [10.12681/jhvms.20106](https://doi.org/10.12681/jhvms.20106)

Copyright © 2019, Α.ΠΑΝΕΤΣΟΣ Π.ΚΑΡΑΙΩΑΝΝΟΓΛΟΥ Α.ΜΑΝΤΗΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΠΑΝΕΤΣΟΣ Α., ΚΑΡΑΙΩΑΝΝΟΓΛΟΥ Π., & ΜΑΝΤΗΣ Α. (1973). THE KEEPING QUALITY OF THE PASTEURIZED MILK PRODUCED IN THESSALONIKI - GREECE. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 24(2), 87-94.
<https://doi.org/10.12681/jhvms.20106>

Ἐκ τοῦ Ἑργαστηρίου Ὑγιεινῆς Τροφίμων Ζωικῆς Προελεύσεως
τῆς Κτηνιατρικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

**Η «ΙΚΑΝΟΤΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ» ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟΥ
ΠΑΣΤΕΡΙΩΜΕΝΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Ὑπὸ

A. ΠΑΝΕΤΣΟΥ, ΠΡ. ΚΑΡΑΓΩΑΝΝΟΓΛΟΥ καὶ Α. ΜΑΝΤΗ

**THE KEEPING QUALITY OF THE PASTEURIZED MILK
PRODUCED IN THESSALONIKI - GREECE**

By

A. PANETSOS, PR. KARAOANOGLOU. A. MANTIS *

SUMMARY

The keeping quality of the pasteurized milk produced in the district of Thessaloniki was examined. It was found that pasteurized milk which was stored at 4° C, continued to have the same bacterial counts, low acidity, and no off flavours after 48 hours.

The results were compared with those obtained from samples of milk collected from different stores.

Ἡ παστερίωσις τοῦ γάλακτος ἀποσκοπεῖ ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὸ νὰ ἀπαλλάξη τοῦτο ἐκ τῶν ἐπικινδύνων διὰ τὴν Δημοσίαν Ὑγείαν μικροοργανισμῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τοῦτο συντηρήσιμον ἐπὶ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον χρονικὸν διάστημα.

Ἡ «ικανότης συντηρήσεως» τοῦ γάλακτος (keeping quality) ἐξαρτᾶται βασικῶς ἐκ τῶν κάτωθι παραγόντων^{7,9}:

1. Ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ μικροβιακοῦ φορτίου τὸ ὁποῖον καθορίζεται:
 - α. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μικροβίων, τὰ ὁποῖα φέρει τὸ γάλα πρὸ τῆς παστεριώσεως καὶ ἰδίᾳ τῶν θερμοανθεκτικῶν τοιούτων.
 - β. Ἐκ τῆς καλῆς ἢ μὴ παστεριώσεως τὴν ὁποίαν ὑπέστη.

Ἐλήφθη τὴν 18.3.1973.

* Department of Food Hygiene, Faculty of Veterinary Medicine, Aristotelian University, Thessaloniki - Greece, Head: Prof. Dr A. G. Panetsos.

γ. Ἐκ τῆς μικροβιακῆς ἐπιβαρύνσεως τὴν ὁποίαν δέχεται ἀπὸ τῆς ἐξόδου τοῦ ἐκ τοῦ παστεριωτῆρος μέχρι καὶ τῆς ἐμφιαλώσεως.

2. Ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ μικροβιακοῦ φορτίου :

Τὰ θερμοανθεκτικὰ μικρόβια καθορίζουν συνήθως τὸ ὕψος τοῦ μικροβιακοῦ φορτίου, τοῦ διακινουμένου, ὑπὸ ὁμαλὰς συνθήκας ψύξεως, παστεριωμένου γάλακτος.

Τὰ κολοβακτηριοειδῆ εἶναι εὐαίσθητα εἰς τὴν θερμοκρασίαν παστερίωσης καὶ ἐπιμολύνουν συνήθως τὸ παστεριωμένον γάλα μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἐκ τοῦ παστεριωτῆρος. Ὑπὸ καταλήλους συνθήκας θερμοκρασίας ἀποδομοῦν τὴν λακτόζην, παράγοντα ὀξὺ καὶ ἀέριον, ἐνῶ ταυτοχρόνως προσδίδουν ἀνώμαλον ὄσμην εἰς τὸ γάλα.

Τὰ ψυχρόφιλα μικρόβια καταστρέφονται ἢ ἀδρανοποιοῦνται κατὰ τὴν παστερίωσιν. Ἐπιμολύνουν συνήθως τὸ γάλα μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἐκ τοῦ παστεριωτῆρος. Προσβάλλουν συνήθως τὰς πρωτεΐνας καὶ τὰ λίπη προσδίδοντα ἀνωμάλους ὀσμάς εἰς τὸ γάλα.

3. Ἐκ τῆς θερμοκρασίας συντηρήσεως :

Τὰ θερμοανθεκτικὰ μικρόβια πολλαπλασιάζονται εἰς θερμοκρασίας ἄνω τῶν 15° C.

Τὰ κολοβακτηριοειδῆ ἀναπτύσσονται εὐκόλως μεταξὺ 10 - 45° C.

Τὰ ψυχρόφιλα μικρόβια ἀναπτύσσονται βραδέως ἀκόμη καὶ μέχρι θερμοκρασίας 4,4° C, ἔχοντα ἀρίστην θερμοκρασίαν ἀναπτύξεως περίξ τῶν 26,7° C.

Οἱ Grosskopf καὶ Harper (1969), ἀναφέρουν συντήρησιν παστεριωμένου γάλακτος ἐντὸς χαρτίνων περιεκτῶν ἐπὶ 28 ἡμέρας. Ὁ Watrous et al (1952), ἀναφέρουν, ὅτι τὰ ἐπιζήσαντα τῆς παστερίωσης θερμοανθεκτικὰ μικρόβια δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πολλαπλασιασθοῦν ἐπὶ 20 ἡμέρον εἰς γάλα συντηρηθὲν εἰς θερμοκρασίαν 4,4° C. Ὁ Boyd et al. (1955), ἀναφέρουν, ὅτι ἠδυνήθησαν νὰ συντηρήσουν παστεριωμένον γάλα εἰς θερμοκρασίαν περίξ τοῦ 1° C ἐπὶ 11 ἕως 14 ἡμέρας.

Τέλος διάφοροι συγγραφεῖς (Atherton et al. 1954, Blankenagel καὶ Humber 1965, Elliker 1968, Ford καὶ Babel 1959, Huskey et al. 1960, Smith 1968, Witter et al. 1959), καταλήγουν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ παστεριωμένον γάλα δέον, ὅπως συντηρῆται εἰς θερμοκρασίαν 4,4° C καὶ χαμηλοτέρον διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ μεγαλύτερα διάρκεια συντηρήσεως.

Συμφώνως πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νομοθεσίαν, τὸ παστεριωμένον γάλα τὸ προσφερόμενον ἐντὸς περιεχτῶν τοῦ 1/2 λίτρου δέον, ὅπως πρὸ τῆς ἐξόδου τοῦ ἐκ τοῦ ἐργοστασίου, α) μὴ περιέχῃ παθογόνα διὰ τὸν ἄνθρωπον μικρόβια, β) ἢ OMX μὴ ὑπερβαίνει τὰς 30.000 κατὰ χιλιοστόλιτρον, γ) μὴ περιέχῃ κολοβακτηριοειδῆ πλέον τῶν 10 εἰς 1 χιλιοστόλιτρον γάλακτος.

Διὰ τὸ γάλα τὸ διακινούμενον μέσῳ πρατηρίων, ἡ Νομοθεσία προβλέ-

πει ΟΜΧ μικροτέραν τῶν 50.000 /ml καὶ κολοβακτηριοειδῇ ὀλιγώτερα τῶν 10 /ml. Προβλέπει ἐπίσης συντήρησιν εἰς θερμοκρασίαν κάτω τῶν 11° C καὶ διάθεσιν αὐτοῦ ἐντὸς 2 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς παστεριώσεως.

Κατὰ τὸ παρελθόν, ἐγένετο διερεύνησις τοῦ μικροβιακοῦ φορτίου τοῦ παστεριωμένου γάλακτος τόσον εἰς ἐπίπεδον ἐργοστασίου, ὅσον καὶ εἰς ἐπίπεδον πρατηρίων. (Παπαδόπουλος καὶ συνεργ. 1959, Ντρίνιας καὶ συνεργ. 1960, Παπαργύρης καὶ συνεργ. 1962, Γιαννακούλας 1969). Ἡ μεταβολὴ ὅμως τῶν μικροβιακῶν δεικτῶν τοῦ παστεριωμένου γάλακτος δὲν εἶχε τύχει εἰδικῆς διερευνήσεως.

Ἡ παροῦσα ἐργασία, ἡ ὁποία ἐγένετο κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ 1971 ἕως τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1972, διερευνᾷ τὴν μεταβολὴν τῶν μικροβιακῶν δεικτῶν τοῦ παστεριωμένου γάλακτος πρὸς τὸν σκοπὸν ἐξαγωγῆς συμπερασμάτων ὡς πρὸς τὴν «ικανότητα συντηρήσεως» αὐτοῦ.

ΤΑΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Δειγματοληψία γάλακτος

Ἐλαμβάνετο παστεριωμένον γάλα ἀμέσως μετὰ τὴν ἐμφιάλωσίν του ἐντὸς πλαστικῶν περιεκτῶν (φιαλῶν) περιεκτικότητος ἡμίσεος λίτρου καὶ μετεφέρετο εἰς τοῦ ἐργοστασίου εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐντὸς ἰσοθερμικοῦ δοχείου καὶ συντηρεῖτο εἰς θερμοκρασίαν 4° C. Ἐξ αὐτοῦ ἐγένοντο τρεῖς μικροβιολογικαὶ ἐξετάσεις, ἡ πρώτη ἅμα τῇ παραλαβῇ, ἡ δευτέρα μετὰ 24 ὥρας καὶ ἡ τρίτη μετὰ 48 ὥρας. Ταυτοχρόνως ἐγένοντο καὶ αἱ ἀντίστοιχοι χημικαὶ ἐξετάσεις.

Τὸ γάλα τὸ ὁποῖον διεκινεῖτο μέσῳ τῶν πρατηρίων, παρελαμβάνετο ἐκ τοῦ ἐργοστασίου ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ του εἰς αὐτὸ, μετεφέρετο εἰς τὸ ἐργαστήριον κατὰ τὸν προαναφερθέντα τρόπον καὶ ὑφίστατο τὰς μικροβιολογικάς καὶ χημικάς ἐξετάσεις.

Προσδιορισμὸς τῆς ΟΜΧ.

Ἐφηρμόσθη ἡ μέθοδος τῆς ὀλικῆς ἀριθμήσεως, ὡς αὕτη περιγράφεται ὑπὸ τῆς ΑΡΗΑ (1960).

Ἐγένοντο διαδοχικαὶ ἀραιώσεις 1/10, 1/100, 1/1000, διὰ τῆς ἀναμίξεως 11 ml γάλακτος καὶ 99 ml εὐδικοῦ ἀραιωτικοῦ ὑγροῦ. Ἐξ ἐκάστης ἀραιώσεως ἐγένετο σπορὰ 1 ml εἰς δύο τριβλία καὶ ἀνάμιξις μὲ 15 - 20 ml ἄγαρ ὀλικῆς ἀριθμήσεως (Plate Count Agar), θερμοκρασίας 45° C. Ἡ ἐπώασις ἐγένετο εἰς 32° C ἐπὶ 48 ὥρας.

Προετιμήθη ἡ χρησιμοποίησις 11 ml δείγματος γάλακτος ἀντὶ τοῦ 1 ml καὶ ἡ σπορὰ εἰς δύο τριβλία ἐξ ἐκάστης ἀραιώσεως, διότι διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ποσότητος τοῦ δείγματος τὰ λαμβανόμενα ἀποτελέσματα εὐρίσκονται πλησιέστερον πρὸς τὴν πραγματικότητα.

κροτέραν των 60.000 /ml ἐνῶ ποσοστὸν 81 % περιεῖχεν ὀλιγώτερα των 10 κολοβακτηριοειδῶν ἀνὰ 1 ml (Πίναξ I).

2. Μετὰ 24ωρον συντήρησιν εἰς θερμοκρασίαν 4^ο C οἱ μικροβιακοὶ δεῖκται οὐδόλως μετεβλήθησαν (Πίναξ II). Τοῦτο ἀποδίδεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τοῦτο, τὰ ἐν τῷ γάλακτι ὑπάρχοντα ψυχρό-

ΠΙΝΑΞ II. Ἀποτελέσματα μικροβιολογικῶν ἐξετάσεων παστεριωμένου γάλακτος μετὰ 24ωρον παραμονὴν εἰς θερμοκρασίαν 4^ο C

α/α	O M X	Ἀριθ. Δειγ.	Ποσοστὸν %	Κολοβακτηριοειδῆ	Ἀριθ. Δειγ.	Ποσοστὸν %	Ὁξύτ. S.H.
1	<30.000 /ml	22	34,88	<1	63	85,13	8,4
2	30.000 - 60.000 /ml	31	44,92	1 - 10	6	8,10	
3	60.000 - 100.000 /ml	11	15,94	10 - 100	4	5,40	
4	100.000 - 200.000 /ml	5	7,24	>100	1	1,35	
Μέσος ὅρος OMX 47.000 /ml							

ΠΙΝΑΞ III. Ἀποτελέσματα μικροβιακῶν ἐξετάσεων παστεριωμένου γάλακτος μετὰ 48ωρον παραμονὴν εἰς θερμοκρασίαν 4^ο C

α/α	O M X	Ἀριθ. Δειγ.	Ποσοστὸν %	Κολοβακτηριοειδῆ	Ἀριθ. Δειγ.	Ποσοστὸν %	Ὁξύτ. S.H.
1	<30.000 /ml	14	21	<1	56	83,58	8,5
2	30.000 - 60.000 /ml	36	54,54	1 - 10	7	10,44	
3	60.000 - 100.000 /ml	12	18,18	10 - 100	1	1,49	
4	100.000 - 200.000 /ml	4	6,06	>100	3	4,47	
Μέσος ὅρος OMX 50.000 /ml							

φιλα μικρόβια τὰ δυνάμενα νὰ πολλαπλασιασθοῦν εἰς τὴν θερμοκρασίαν των 4^ο C, διέρχονται κατὰ τὸ πρῶτον 24ωρον τὴν φάσιν τῆς ἀδρανείας, ἥτις εἶναι σχετικῶς μεγάλη λόγῳ τῆς χαμηλῆς θερμοκρασίας τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς θερμικῆς καταπληξίας (Shock) τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν κατὰ τὴν παστερίωσιν.

3. Μετὰ 48 ὥρας συντήρησιν εἰς θερμοκρασίαν 4^ο C, οἱ μικροβιακοὶ δεῖκται τοῦ παστεριωμένου γάλακτος ἐλάχιστα ηὐξήθησαν (Πίναξ III). Ὅτι ποσοστὸν 75 % των δειγμάτων ἔφερον OMX μικροτέραν των 60.000

ΠΙΝΑΞ IV. Ἀποτελέσματα μικροβιολογικῶν ἐξετάσεων παστεριωμένου γάλακτος διακινουμένου μέσῳ πρατηρίων ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ του εἰς τὸ ἐργοστάσιον

α/α	Ο Μ Χ	Ἀριθ. Ποσοστὸν Κολοβακτηριοειδῆ			Ἀριθ. Ποσοστὸν Ὁξύτ. S.H.		
		Δειγ.	%		Δειγ.	%	
1	<30.000 /ml	11	16,17	<1	52	73,23	8,6
2	30.000 - 60.000 /ml	34	50,00	1 - 10	8	11,26	
3	30.000 - 60.000 /ml	6	8,82	10 - 100	5	7,04	
4	100.000 - 500.000 /ml	11	16,17	>100	6	8,45	
5	500.000 /ml	6	8,82				
Μέσος ὅρος ΟΜΧ 140.000 /ml							

ΠΙΝΑΞ V. Ἀποτελέσματα μικροβιολογικῶν ἐξετάσεων πλαστικῶν περιεκτῶν (φιάλαι)

Ο Μ Χ	Φιάλη Ποσοστὸν Κολοβακτηριοειδῆ		Φιάλη Ποσοστὸν	
	χωρητ. 500 ml	%	χωρητ. 500 ml	%
0 - 200	34	34	98	98
200 - 1.000	47	47	2	2
1.000 - 2.000	11	11		
2.000 - 10.000	4	4		
20.000	4	4		

/ml, ἐνῶ ποσοστὸν 63 % περιεῖχεν ὀλιγώτερα τῶν 10 κολοβακτηριοειδῶν ἀνὰ 1 ml.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀξύτητα τοῦ παστεριωμένου γάλακτος, αὕτη ηὐξήθη ἀπὸ 8.3 % εἰς 8.5 % (Πίνακες I, II, III). Καίτοι δὲν ὑπάρχει περιορισμὸς ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Νομοθεσίας, ἐν τούτοις αὕτη συγκρινομένη μεθ' ὅπως παραδεκτὰ δεδομένα κρίνεται ἱκανοποιητικῇ⁷.

4. Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πίνακος II μετ' ἐκεῖνο τοῦ πίνακος IV, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς ἐξετάσεις γάλακτος ἡλικίας 24 ὥρων διακινήθεντος μέσῳ τῶν πρατηρίων προκύπτει ὅτι :

Τὸ διακινηθὲν μέσῳ τῶν πρᾶτηρίων παστεριωμένον γάλα, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἐπαρουσίαζε αὐξησιν τῶν μικροβιακῶν δεικτῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ὑφ' ἡμῶν συντηρηθὲν γάλα εἰς θερμοκρασίαν 4⁰ C. Ὡς ἐκ τούτου συμπεραίνεται, ὅτι αἱ συνθήκαι διακινήσεως δὲν δύνανται εἰσέτι νὰ χαρακτηρισθοῦν ἱκανοποιητικαὶ διὰ μίαν πέραν τῶν 48 ὥρῶν συντήρησιν τοῦ παστεριωμένου γάλακτος.

5. Τὸ μικροβιακὸν φορτίον τῶν περιεκτῶν (Πίναξ IV) κρίνεται ὡς μὴ ἱκανοποιητικόν, ἡ δὲ ἐπιμόλυνσις, τὴν ὁποίαν δέχεται τὸ παστεριωμένον γάλα μετὰ τὴν ἐμφιάλωσίν του εἶναι σημαντικὴ, δεδομένου ὅτι τὰ ἐπιμολύνοντα τὸ γάλα μικρόβια δὲν ἔχουν ἐπηρεασθῇ ἐκ τῆς θερμικῆς ἐπεξεργασίας καὶ ὑπὸ εὐνοϊκᾶς συνθήκας θερμοκρασίας δύνανται νὰ πολλαπλασιασθοῦν ταχύτερον τῶν ὑποστάντων τὴν ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος μικροβίων.

6. Ἐκ τῆς παρούσης ἐργασίας προκύπτει ὅτι τὸ ὑπὸ τὰς κρατούσας συνθήκας παραγόμενον παστεριωμένον γάλα ἔχει ἀφ' ἑαυτοῦ «ἱκανότητα συντηρήσεως» καὶ πέραν τῶν 48 ὥρῶν (ὡς ἀπέδειξαν καὶ οἱ εἰς μικρὰν κλίμακα γενόμενοι ὑφ' ἡμῶν πειραματισμοί), ἐφ' ὅσον ἐξασφαλισθοῦν κατάλληλοι συνθήκαι θερμοκρασίας κατὰ τὴν διακίνησιν καὶ συντήρησιν αὐτοῦ καὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζομένη θερμοκρασία συντηρήσεως τῶν 11⁰ C εἶναι ὑψηλὴ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Διηρηνήθη ἡ «ἱκανότης συντηρήσεως» τοῦ παραγομένου εἰς τὴν περιοχὴν Θεσσαλονίκης παστεριωμένου γάλακτος, εἰς θερμοκρασίαν 4⁰ C, καὶ διεπιστώθη ὅτι τοῦτο δύναται νὰ συντηρηθῇ πέραν τῶν 48 ὥρῶν.

Ἐγένετο σύγκρισις τῶν ἀποτελεσμάτων ὡς πρὸς τοὺς μικροβιακοὺς δείκτας τοῦ παστεριωμένου γάλακτος τοῦ διακινουμένου μέσῳ τῶν πρᾶτηρίων ἐπὶ ἐν 24 ὥρον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. APHA : Standard Methods for the Examination of Dairy Products (1960).
2. ATHERTON, H. V., F. J. DOAN and G. H. WATROUS, Jr. (1954) : Changes in bacterial population and characteristics of bottled market milk during refrigerated holding. Pennsylvania State Univ. Agr. Sta. Bull. 575 : 18.
3. BLANKENAGEL, G. and E. S. HUMBERT (1965) : Observations on keeping quality of low bacterial count milk. Canadian Dairy Ice Cream J. 44 : 16.
4. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΑΣ, Δ. (1969) : Ἀποτελέσματα μικροβιολογικῶν ἐξετάσεων ἐπὶ παστεριωμένου γάλακτος περιφερειῶν Β. Ἑλλάδος. Κτην. Νέα 1 : 36.
5. ELLIKER, P. R. (1968) : Shelf life of food products. Amer. Dairy Rev. 39 : 80.
6. FORD, H. F. and F. J. BABEL (1959) : Milk quality problems associated with present dairy marketing. J. Milk Food Techn. 22 : 141.

7. HAMMER and BABEL : Dairy Bacteriology (1957).
8. HUSKEY, J. E., J. E. EDMONDSON, and K. L. SMITH (1960) : The effect of temperature on the keeping qualities of milk in market channels. J. Dairy Sci. 43 : 843.
9. ΠΑΝΕΤΣΟΣ, Α. : Γαλακτοκομία (1969).
19. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Α. και Ι. ΚΑΡΑΒΑΛΑΚΗΣ (1959) : 'Ο εργαστηριακός έλεγχος του γάλακτος. Έλλην. Κτην. Έτ. 34 : 74.
11. ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ, Σ. και Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ (1960) : Συμβολή εις την τεχνολογικήν και υγειονομικήν μελέτην του δι' άκτινοβολίας παστεριωμένου γάλακτος εις την περιοχήν 'Αθηνών. Έλλην. Κτην. Έτ. 46 : 367.